

Theses pathologicae de haemorrhoidibus, a medicinae studiosis ordine defendendae, et oppugnandae ... in Palatio Universitatis ... / [Anton de Haën].

Contributors

Haen, Anton de, 1704-1776.

Publication/Creation

Viennae : Typis Joannis Thomae Trattner, 1759.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/n3ztrg46>

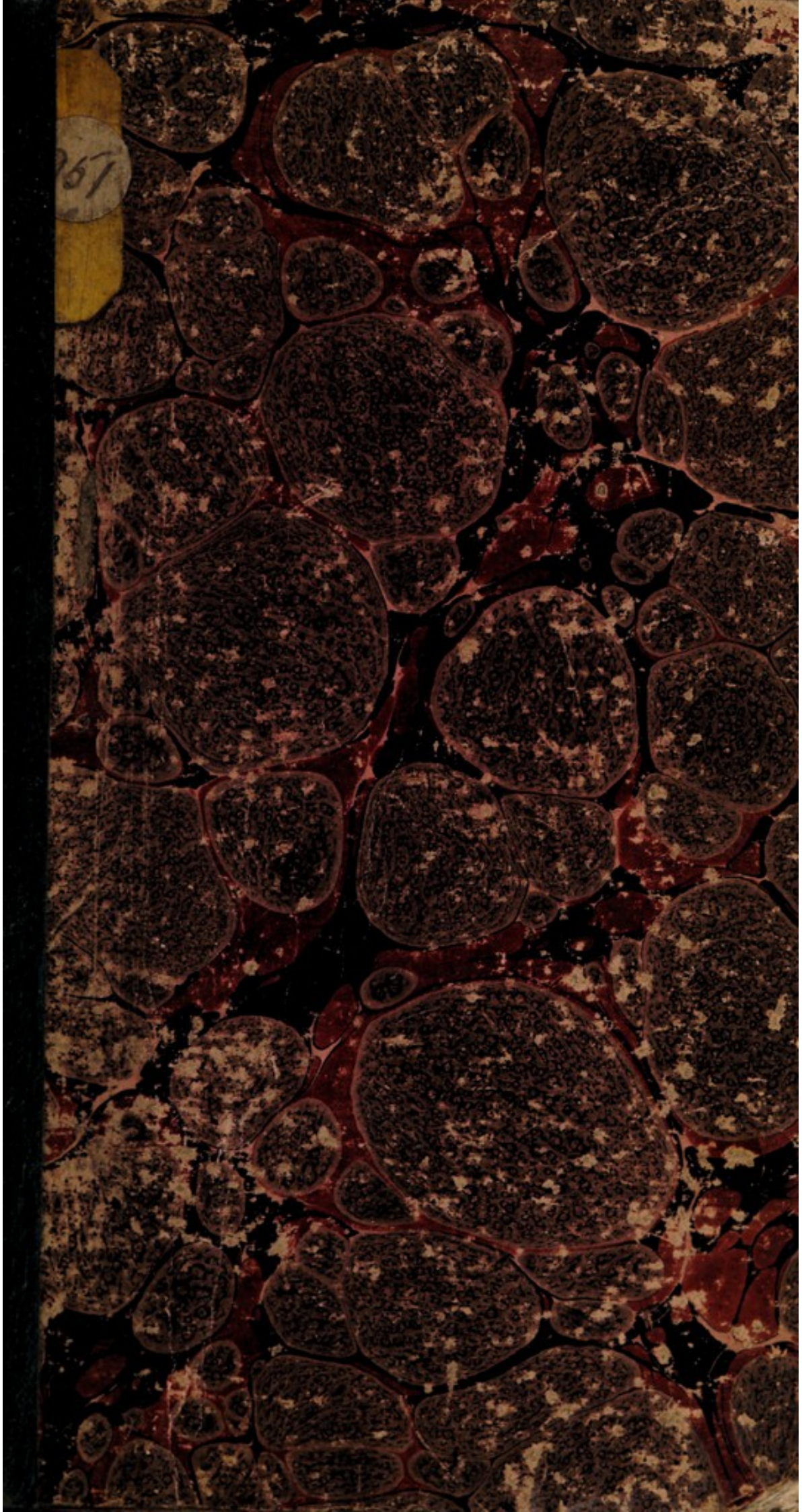
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

135 / B

ANTONII DE HAEN,
CONSILIARII AULICI, AC MEDICINÆ PRACTICÆ, IN
ANTIQUISSIMA, ET CELEBERRIMA UNIVERSITATE
VIENNENSI, PROFESSORIS
PRIMARIJ,
THESES PATHOLOGICÆ
DE
HÆMORRHOIDIBUS,
A MEDICINÆ STUDIOSIS
ORDINE DEFENDENDÆ, ET OPPUGNANDÆ,
DIE IX. MARTII 1759.
SINGULISQUE POSTMODUM DIEBUS VENERIS,
HORA TERTIA POMERIDIANA,
IN PALATIO UNIVERSITATIS,
IN AUDITORIO MEDICO.

M. DCC. LIX.

VIENNÆ,
TYPIS JOANNIS THOMÆ TRATTNER, CÆS. REG.
AULÆ TYPOGRAPHI ET BIBLIOPOLÆ.

VIRO NOBILISSIMO
ILLUSTRISSIMO
GERARDO
L. B. VAN SWIETEN,
CONSILIARIO, ARCHIATRORUM COMITI,
TOTIUS PER UNIVERSAM AUSTRIAM MEDICINÆ
PRÆSIDI, BIBLIOTHECÆ AUGUSTÆ PRÆFECTO,
&c. &c. &c.
S. P. D.

A. DE HAEN.

*Ex quo gratiosissimo AU-
GUSTISSIMÆ jussu,
Tuaque gravissima Com-
mendatione, ad Medicinam per ex-
perimenta docendam admotus fui,*

*id præprimis animo versabar, ut,
præter universalem doctrinam me-
dicam, eos potissimum morbos exa-
minandos susciperem, qui Beatam
Austriacam Gentem præ reliquis
affligere perhiberentur. Obviam au-
tem fuere inter præcipuos Maligni-
tas, Bilis, Hæmorrhoids. His inda-
gandis integro propemodum quin-
quennio occupatus, detexi demum
Malignitatem latius proclamari,
quam par esset; Morbosque mali-
gnos ipsos, toties hic funestos, be-
nignio-*

nigniores reddi posse, & longe varius
letales. Quibus proinde exponen-
dis, varioque experimenti genere
evincendis, in singulis Tomis Rat.
Med. & præsertim in Tertio, mul-
tam operam dedi: cui addere id
quoque possem, quod læta deinceps
experientia abunde posthac, quæ
ibidem consilia dederim, confirma-
verit.

Quod autem secundo loco Bilis
in universum diceretur innumeris
in morbis primas agere partes, id

refutatione dignum non judicavi ;
visa enim mihi est accusatio a Me-
dicastis duntaxat excogitata, qua
in iis, quæ neutiquam intelligebant,
baptizandis, Magistros se esse, apud
imperitum Vulgus probarent : hinc-
que Vulgi potius, quam Medicorum,
in ore versari.

Cum Tertio vero longe aliter
comparatum est. Non Vulgi vox est,
sed Medicorum tantum non omnium,
per omnes hasce, qua late patent,
Regiones, Hæmorrhoidas inter quas-
vis,

vis ferme causas morborum suas agere partes, suam conferre Symbolam, sui petere, mererique, attentionem. Ut demum tota profecto Medicina hæmorrhoidalis sit. Animis alte radicata opinio, præterquam quod Pathologiam genuinam obfuscet, reddatque incertam, etiam Praxin pervertit, veras Diagnoses obnubilat, ac veluti necdum sufficerent, quibus Mortales conflictantur, Calamitates, innumeros propemodum homines diræ servituti mancipat, ejusque tyrannide torquet diu noctuque. Si

*Si nunc volvam animo, quod
præclara nostra Juventus academica,
Hippoci vice docta, magno demum
in discrimine versetur, ne Praxin
amplexa mente vacillet, ubi Novum
hoc, & ante finem sæculi proxime
elapsi fere inauditum Dogma, una-
nimi omnium prope Medicorum ore
prædicari, propugnarique, intelliget;
operæ pretium existimavi veram hæ-
morrhoidum tum Theoriam, tum
Praxin, Thesiũ forma exponere,
& typis evulgare: ut demum illi sua
quique*

quique vice easdem defendentes, in Consultationibus quondam frequentandis haberent, quo ad datas quaestiones, difficultatesque, responderent.

Porro hæc eo lubentius in me suscepi, quod meminerim, jam a primo meo hanc in Urbem ingressu, amaras de hac Medicinæ perversione, TUO sapientissimo ex ore, me percepisse querelas. Hinc eo acceptiorem hanc meam TIBI fore opellam arbitror, quod cum ea, quam accuratissimam de Medicina habes, idea;

*idea ; cum TUO, quo Europæ uni-
versæ inclarescis, antiquo splendori
Medicinam restituendi, animo ; TUA
denique cum Voluntate, qua me Me-
dicinam Hippocratice tradere, &
quoad ejus facere possim, Hippocra-
tice amplificare jussisti, certo quodam
modo conveniret.*

*Hæc nunc si probaveris, gau-
debo ; si simile quidpiam circa alias
præcticas quæstiones facere jusseris,
obtemperabo : cum nihil magis volupe
mibi esse possit, quam TIBI, nihil
nisi*

*nisi publicum Bonum, nihil nisi Mor-
taliū commodā, nihil demum nisi
Medicinæ incrementum, diu noctu-
que meditati, ac spiranti, obedire,
auxilioque esse posse. Vale! & me,
quod facis abunde, amare ac fovere
perge! Dabam Viennæ 21. Febr.
1759.*

ELEN.

ELENCHUS CAPITUM.

C A P U T I.

*Anatomica & Physiologica Hæmorrhoidum
consideratio.*

C A P U T II.

De Hæmorrhoidum causis.

C A P U T III.

De Hæmorrhoidum utilitate ac damno.

C A P U T IV.

*De Origine Hæreseos circa Hæmorrhoidas
natæ.*

C A P U T V.

Quæstiones practicas continens.

THESES

sis prodeuntem humorem, denique ipsa etiam vasa in fine Recti locata significarent; usitatiores nunc significatione illam rubri sanguinis evacuationem designant, quæ de apertis Recto in intestino vasis, altius profundiusve hærentibus, proflueret solet.

II.

Vasa hæc vel a systemate *Venæ Portarum* oriuntur, vel a systemate *hypo-gastrico*.

III.

Ita quidem, ut si ex *hisce* sanguis fluat, illico tota cruoris massa, copioseque, minuatur; lentius vero, minusque, evacuetur systema *Venæ portarum*: ex *illis* autem & citius, & copiosius, & directius, systema *Venæ portarum* evacuetur; lentius vero parciusque reliquorum *Vasorum* systema.

IV.

IV.

Attamen quandam hic affert varietatem communicatio mirabilis, quam rami Arteriæ hypogastricæ habent, cum Arteriis a Mesenterica Arteria inferiore oriundis: quam ipfissimam communicationem venæ utriusque systematis quoque observant. Hac quippe lege ex venis, hypogastricarum ramis, fluente sanguine hypogastrico, aufertur quoque resistentia sanguini systematis venæ portarum: & vice versa aufertur resistentia sanguini venarum hypogastricarum, dum cruor ex systematis venæ portarum ramulis effluit. Videatur circa hæc omnia *Winslow*.

V.

Quia vero, si fiat evacuatio ex ultima propagine venæ mesentericæ, aut lienalis, impetus columnæ sanguinis,

directius gravitat in illum , qui est ad vasis aperturam , verosimile fit hinc magis depleri systema venæ portarum , quam systema hypogastricum , lateraliter duntaxat communicans.

VI.

Verumtamen esse in causa spissitudo atrabiliaris cruoris potest , ut lente is motus , vix apertura transfluat ; intereaque sanguis systematis hypogastrici , natura fluidior , qua data porta ruat : quam eandem ob rem atrabiliaris homo consueti evacuationis hæmorrhoidalis effectui penitus caret.

VII.

Quin & sanguis ex propria arteria impetuosius ruens , venamque propriam subiens , superare nonnunquam potest tardiores vim retrogradi sanguinis venosi , præ spissitudine vix extil-

lan-

lantis ; adeoque tunc arteriosus idem sanguis ex apertura effluet, vix venoso admixtus.

VIII.

Verbo, quævis communicationes Arteriarum, Venarumque, utriusque hujus systematis, efficere possunt, ut nunc potius profiliat floridus, immediate *sepe* ex arteria profluens sanguis, alio tempore ex venis exeat pene niger ; & vice versa ex venis floridior, ex arteriis obscurior : prout est major in uno, quam altero in vase resistentia.

IX.

Imo nonnunquam fluit directe ex ipsis arteriis sanguis hæmorrhoidalis.

a. Ultimæ arteriolæ, rorem, mucum, smegma, hic exhalantes, ut in utero, pulmone, & passim alibi, ita & hic pos-

sunt anastomosis pati, ut ipsos globulos rubros transmittant.

β. Possunt ipsæ arteriolæ rubræ Diapedesis, ac Diæresis pati, quando sanguis a corde veniens, nimiam offendit in venis hæmorrhoidalibus resistantiam.

γ. Hirudines ipsæ, dum venis minime turgentibus, ad evacuandas hæmorrhoidas, adplicantur, æque fauciare arterias, quam venas, possunt.

X.

Lienosos citius, magisque immediate, hæmorrhoidum fluxus juvat, si melancholicus humor ex iis vasis effluat, quæ ex ipsa vena lienari sanguinem, retrogrado motu, immediate evacuant, quam si hæ venæ modo ex mesenterica vena originem ducunt: alterutro porro contigit modo; utrumque invenit, depinxit, *Eustachius* Tab. XXVII.

Fig.

Fig. 2. & 4. Imo ex ipso liene hæmorrhoidales venas ortas *Weslingius* vidit, pag. 31. Unde hoc tertio modo omnium maxime juvat.

XI.

Accuratissimum *Winslow* in disse-
candis cadaveribus secuti, convincimur
facile inanitatis illius distinctionis, qua
ab externis hæmorrhoidalibus vasis tam
scrupulose interna sejungamus, & hinc
varium scopum præticum veluti diri-
gere annitamur. Quippe & internæ ar-
teriæ hæmorrhoidales, ab hypogastricis
ortæ, & externæ dictæ a Mesenterica
inferiore oriundæ, ita usque ad Recti
finem pergunt, ut fluente in Recti mar-
gine hæmorrhoidæ, nemo affirmet, utrum
ab Hypogastricis sanguis profiliat, an
a Mesentericis ramis. Præterquam quod
præter omnia hæc vasa quæpiam arteria

alia hæmorrhoidalis interna formetur, a Ramo iliaco Natium dicto, quæ licet interna fit, tamen non Recti modo finem, sed & musculos ani perreptat. *Vid. eund. Tom. 3.*

C A P U T II.

De Causis Hæmorrhoidum.

§. I.

Habent hæc Hæmorrhoides causas. I. Salutare Naturæ molimen, quo illa superfluo se suo exoneret, ut sæpe & naribus, & aliis variis viis affectat; vel ut sese expurget a melancholico sanguine, qui in systemate venæ portarum moratus, varia corpori incommoda creat. Estque sæpius uterque hic fluxus periodicus.

II.

2. Est ejusdem naturæ salutaris acutis in morbis nixus , ut coctam morbi materiam hac via eliminet.

III.

3. Acrimonia quæcumque sanguinis, quæ, ut vasa rodendo pulmonis hæmoptoën creat, ut eadem profusis mensibus scæminis sæpe est perniciosa ; ita & in aliis corporibus vel stimulo continuo , vel facta diabrosi , fluxum hæmorrhoidalem producet, vix integre cessantem, aut enormiter saltem notabili tempore scaturientem.

IV.

4. Omnis hæmorrhoidalium venarum compressio interna , externa ; qua efficitur demum id , ut corde pulsus sanguis per arterias, ut fortiores, minusque comprimendas, afferatur quidem,

per debiliores vero compressasque venas sursum remeare nequeat. ut

α. Gravidus uterus, ultimis Graviditatis mensibus, intestinum Rectum, vasaque proin hæmorrhoidalia venosa, maxime comprimens.

β. Partus difficilis, ita ut perlongo tempore infans has partes valde comprimatur.

γ. Fæces duræ in segniore ventre pluribus accumulatae diebus, intestinum Rectum in saccum extendentes, venasque prementes.

δ. Diæta sicca, indigestilis, corpora maxime dura, ut nuclei Ceraforum, Mespilorum, Prunorum, Officula animalium, copiosa Farinacea non fermentata.

ε. Consuetudo latrinis diutius insidendi, qua fit, ut extrema Recti putredo

trido vaporī expōita , laxentur admodum , tumeantque.

η. Prava consuetudo ſocordium, aut occupatarum Matrum, atque Nutricum, in quibusdam Regionibus , qua infantes, ne conſpurcent ſeſe , magnam diēi partem cogant ſellis inſidere perforatis ; quod nocet tam ob cauſam ad Lit. ε. dictam , tam ob totius Recti relaxationem. Quippe inteſtino utcumque laxato & propendente , conſtringens ſe aniſphincter , portionem inteſtini pendulū intercipit , vaſaque comprimit ; unde lapſu temporis diatheſis ad hæmorrhoidas naſci poteſt.

θ. Conſuetudo fœces diutius retinendi ; qua ii præprimis laborant , qui vel nimia occupatione , vel deſidia , quamdiu poſſint , ſuas morentur alvos. Fœces hinc in colo, & præprimis in Recto,
colli

colliguntur, accumuluntur, Rectum dilatant, premuntque ita, ut postmodum alvus nequeat, nisi summo cum nisu, reddi. Hac porro de causa venæ hæmorrhoidales utriusque generis pressæ, necessario intumescunt.

1. Intestini Recti frequens, & aliquantisper perdurans, prolapsus, ita quidem, ut sæpius a contracto sphinctere stranguletur, unde venæ, arteriis facilius comprimendæ, hic sensim turgent.

V.

5. Causa, a Medicamentis, alimentisque nonnullis, vi quasi propria, atque specifica, ad generandas hæmorrhoidas aptis. Talis omnibus Authoribus *Aloë* audit. Talis est *Allium* apud *Forestum*, Lib. 23. Cap. 3. in scholio &c. & apud alios alia.

VI.

VI.

6. Causa Equitationi crebriori ac diuturniori debetur. An quod Equitantibus Ossis Coxygis extremitas sic introrsum premitur, ut postica Intestini portio inde comprimatur? An quod ipsi sæpe sua excrementa, quantumvis prementia, retinere cogantur? An quod valide transpirantes, necessario ex *Sanctorianis* ficcam habere alvum debeant? An etiam quod equo succuffore pluries vecti, totius trunci perpendicularis pondere podicem violente contundant?

VII.

7. A suppressis mensibus, hæmorrhagiisve narium, aliave quacumque evacuatione, si venaturali, si venæ præternaturali, impedita, imminuta. Ulcera ipsa, cachochymiam olim eliminare solita, si eadem minui, suppressimique contingat, huc referuntur.

VIII.

VIII.

8. A causa quacumque acri, irritante, in Recto trahente moram, illudque debilitante, vasa rodendo infirmante, tenesmos creante; qualem præ cæteris Dysenteria diuturnior generare solet.

IX.

9. A morbis vaginæ, ac vesicæ urinariæ, maxime circa ejus collum, principiumque urethræ. Vesicæ quippe scirrhi, abscessus, calculi, id quotidie demonstrant. Unde demum has nonnulli vesicæ hæmorrhoidas appellant. Contingitque idem fœminæ a tumoribus occupantibus postica vaginæ.

X.

10. A Crimine omnium flagitiosissimo, contranaturali, vindictam in cœlum clamante, inter homines ne nominando

nando quidem: de quo qui medice nosse quidquam opus habent, adeant doctissimi *Astruc* egregium de L. V. tractatum.

XI.

II. A frequentiore Hirudinum suctu, inductaque consuetudine huc versus derivandi cruorem.

CAPUT III.

De Hæmorrhoidum utilitate ac damno.

§. I.

Hæmorhoides duas potissimum tollunt plurimorum morborum causas, quarum alteram Plethoram vocant, alteram Cacochymiam.

II.

Ita *Hipp. Libr. VI. Epid. sect. 3. text. 28.*
& *Libro de Humoribus pag. 51. edit. Foës.*
ipissimis fere utrobique verbis: „Qui
„hæmorrhoidibus laborant, inquit, ne-
„que

„que Pleuritide, neque Peripneumonia,
„neque ulcere Phagedenico, neque Fu-
„runculis, neque Thermintis, fortasse
„neque Lepra, fortassis neque aliis
„(five potius, fortassis neque alphis,
„Vitiliginis genere) corripuntur. In-
„tempestive autem curati multi, hujus-
„modi morbis non longe postea tentati
„sunt, perniciose sic habentes. Quem-
„admodum enim in aliis abscessibus,
„quales verbi causa sunt Fistulæ, id
„observatur, ut aliorum morborum
„medela existant, ita quoque eodem
„modo, quo hos morbos sanant, etiam,
„si antea fluunt, eosdem prævertunt.

III.

In Aphorismis similia habet. *Aph.*
3-30. Hæmorrhoidas proprias iis de-
scribit, qui jam adulti, morbis inflam-
matoriis maxime obnoxii hærent.

IV.

IV.

Aph. 4-25. „Sanguis sursum quidem,
„qualiscumque sit, malum: (nempe vomitu cum febre, *Aph.* 7-37. vel tussi ejectus; excipitur ergo saluberrima sæpe narium hæmorrhagia, quam pluribus in locis nedum condemnat, sed summo-
pere laudat) „deorsum vero bonum,
„niger nempe subtus secedens. „In quem *Aph.* pulcre *Galenus*: „Possumus
„quoque nigra sic accipere, quemad-
„modum ipse in *Epidemiis*, quum de
„hæmorrhoidibus ageret, usurpavit,
„prout *Melancholicis* affectibus me-
„dentur. Nam revera, *Melancholiæ*
„jam factæ, maximum remedium est
„Hæmorrhoids aperta; & simul est im-
„pedimentum ne accidat quæ futura
„fuisset.

V.

Aph. 6 - 11. „Melancholicis & Ne-
„phriticis Hæmorrhoides supervenien-
„tes, bonum. „ Et *6 - 21.* „Insanien-
„tibus (Maniacis) si Varices, aut Hæ-
„morrhoides, supervenerint, infania
„solvitur. „ Ex *Galen* in hos *Aph.*
Commentariis patet, Sanguinem Me-
lancholicum olim universum, jam con-
siderari ut nunc, five ad Hypochondria
stagnantem, eademque infarcientem,
five Renes obstruentem, five demum
opplentem Encephalum. Quas omnes
ob causas Hæmorrhoids proficua cense-
tur, tum iis, qui melancholicos humo-
res toto corpore circumeunt gerant,
tum quibus ii ad Systema Venæ porta-
rum deponantur, tum etiam his, quos
Nephritis ab hac causa infestet, tum
denique quorum hinc orta infania.
„Quare

„Quare nihil mirum, ait *Galenus*, &
 „Melancholiam, & Nephritim curari
 „per hæmorrhoidas, utpote quæ San-
 „guinis veluti facem vacuare soleant. „
 Imo ipsos Calculos a fæce hac atrabi-
 liaria, in renibus stagnante, basin posse
 nancisci, ad quam Urinæ secretæ ter-
 restres particulæ adponant sese, certum
 adparet.

VI.

Coac. text. 333. dejectiones alvi nigras
 in casu quodam condemnans *Hippocrates*,
 salutem ex Hæmorrhoidibus succeden-
 tibus præfagit. „Quibus ex crebra &
 „profusa Hæmorrhagia frequens nigro-
 „rum dejectio est, indeque suppressio,
 „Hæmorrhœici fiunt hi cum alvi dolo-
 „re: sed tamen cum flatibus patientes
 „doloris. „ Vide *Duret.* in hunc locum
 pag. 196.

VII.

Coac. N° 346. ab Hæmorrhoidē non satis diu, nec satis copiose, fluente, Vertigines oriri ait, quæ paraplectici quidam ominentur. Ob quam causam tunc Phlebotomiā vult parcius hæmorrhoidis defectum refarciri. *N° 336.* de hæmorrhagia narium deficiente, & per V.S. curanda, idem dicit.

VIII.

Coac. N° 478. „Quæ Apoplecticis veniunt Hæmorrhoides, salutare.

IX.

Quid quod ipsis Phthificis nonnunquam prodesse eas dicat? *Coac. N° 437.* „Quæ Phthificis accidit sputorum suppressio, dementiam nugacem infert: „His spes est apparituram Hæmorrhoidem.

X.

X.

Quavis porro plerique laudati hic textus etiam de quavis hæmorrhagia intelligi queant, ut patebit, cap. V. n. XII. cum tamen tanti sit usus Hæmorrhoids, merito scripsit *Hippocrates Aphor. 6 - 12.*
 „Hæmorrhoidas curanti diuturnas, nisi
 „una servata fuerit, periculum est ne
 „Hydrops superveniat aut Phthisis.

Rationem quippe dederat textu laudato *Epid.* dicendo : „Quemadmodum
 „enim in aliis abscessibus, cujusmodi
 „v. g. sunt Fistulæ, id observatur, quod
 „aliorum morborum medela existant,
 „ita quoque Hæmorrhoides „. In quæ
 verba egregie *Galenus* : „Intempestive
 „sane Hæmorrhoidas curant, qui ne-
 „que Venam periodice tundunt, neque
 „purgantibus aliorum ducunt (δι' ὑπερ-
 „λατῶν : Vid. *Libr. de Ration. vict. acut.*

„pag. 387.) neque per exercitationes
 „corporeas dissipant, neque unam fal-
 „tem ex illis relinquunt, sed omnes
 „simul tollunt. „ An ergo *Galen* mens
 fuit, non peccare eum omnes auferen-
 do, si & V. S. purgantibusque, materiem
 aliorum duceret, & exercitio corporeo
 hominem ita disponderet, ut transpiran-
 do plethoram præveniret? Est certe in
 regula generali exceptio, ut mox liqui-
 dius adparebit.

XI.

Nam ipse *Hipp. Libr. de Hæmorrhoid.*
 „Urere, inquit, ita oportet, ut hæ-
 „morrhoidum nulla iniusta relinquatur,
 „ἀλλὰ πάσας ἀποκάνσεις, sed ut ad unam
 „omnes urendo auferas „. Triplicem
 deinde methodum omnes auferendi tra-
 dit, igne, ferro, erodentibus. Sequi-
 turque illum *Aetius Tetrabib. 4. serm. 2.*
cap. 5. Vide-

Videtur omnino *Hippocrates* distinxisse inter Hæmorrhoidum genera. In *Aph.* locutus diserte fuerat de *χρονίαις*, *antiquis*, Hæmorrhoidibus, quæ designarent inveteratam jam Naturæ Consuetudinem, sese hac via aut superfluis, aut noxiis, exonerandi. In his igitur unam servandam esse jubet. Ubi vero recentes erant, molestæque eadem, & numerosæ, considerabat topicum vitium occasione natum, minime vero salutare molimen Naturæ: unde easdem cunctas eradicandas censet.

XII.

Ipsaque *Galen*i est eadem mens, clare percipienda in *Comment. ad Aph. 4 - 25. Chart. Tom. IX. & Comm. Libr. de humor. Text. 26. Chart. Tom. VIII. pag. 576.* Ubi namque ultimo loco longe lateque de omnium ablatarum nocumentis disse-

ruerat, aperte id de antiquis intelligere
se ostendit, de recentibus vero minime.
Unde ait: „Scire tamen convenit, non
„semper boni consulendum esse, ut San-
„guis per infernas partes ex Hæmor-
„rhoïdibus effluat, sed tum denique,
„cum nigra excernuntur, & cum ho-
„minis natura multum humoris hujus-
„modi accumulatur. *Alioqui* Natura non
„est tali evacuationi assuefacienda;
„quippe quæ utrumque excessum pe-
„riculosum habeat: tum quando san-
„guis ultra modum excernitur, tum
„quando ex toto cohibetur. Nam in
„immodica vacuatione veremur, ne
„homo de repente moriatur, aut fiat
„Hydropicus, aut Cachecticus; con-
„tra vero iis, qui ex cohibitis nunc
„hæmorrhoidibus Sanguinem coacer-
„vant, secare Venam oportet, ne in
„magnum

„magnum aliquem morbum cadant. „
 Patet igitur quo in homine omnes li-
 ceat auferre, in quo vero unam oporteat
 servare apertam.

XIII.

Hinc facile comprehendimus histo-
 riam *Alcippi Epid. 4. pag. 1139.* „*Alcippus*
 „hæmorrhoidas habens ab iisdem cu-
 „rari vetabatur. Curatus tamen fuit,
 „sed simul insanivit. Febris acuta suc-
 „cedens, Maniam solvit. „ Patet uti-
 que hæmorrhoidas apertas molestasque
 habuisse *Alcippum*, nec ferre voluisse:
 dehortamento, ne auferri sibi curaret,
 non auscultasse, curatum autem in Ma-
 niam incidisse; a qua, non nisi fortu-
 nata admodum febre, liber evaserit.
Alcippus igitur ex iis non fuit, quibus
Hipp. integram hæmorrhoidum curatio-
 nem suasisset, sed eorum est ad classem

referendus, quibus una aperta esset servanda.

XIV.

Intelligimus quoque quinam illi fuerint, de quibus *Galenus comm. in text. 26. Libr. de humor.* „Quis tandem ignorat, „inquit, plerosque in Melancholiam „Infaniamque incidisse, hisce excretionibus inscitia Medicorum suppressis? Alii dolore lateris, alii renum „vitiis correpti sunt; aliis accidit, ut „sanguinem e ventriculo vomerent, „aut ex pectore tussi ejicerent, aut paraplegia, aut hydrope oppressi, interirent. Antiquos profecto hæmorrhoidarios *Galenum* hic præ oculis habuisse, ex iis liquet, quæ mox huic textui subdiderit, quæque jam supra laudaverim: „Scire tamen convenit, „non semper boni consulendum esse, „ut

„ut sanguis per internas partes &c.
Vid. Thes. XII. cap. III.

XV.

Cœterum qui confiderat quot, quantosque, tum acutos, tum chronicos morbos, five Plethora sana, morboſave, five Cacochymia peculiaris, olim evacuari ſolitæ, jam retineri cœptæ, neceſſario debeant generare; ille minime mirabitur tot morbos, ab hac cauſa genitos, tum textibus enarratis enumerari, tum longe numeroſiores adhuc poſſe recenſeri. Nam,

1. Pleuritis, Peripneumonia, Phrenitis, Paraphrenitis, Splenitis, Hepatitis, Gaſtritis, Enteritis, Nephritis, Hyſteritis, Apoplexia, Convulſio, Tetanus, Febris ardens, Febris quæcumque, a ſola Plethora ſuppreſſa ducere originem poſſunt.

2. Phthiſis

2. Phthisis a retento hæmorrhoidon fluxu nasci potest; five quod Peripneumoniam, Pleuritidemve, sequatur illa, five quod ex nutritione nimia, exercitio non dissipata, nata fuerit; quam ultimam speciem frequentem ostendimus *Rat. Med. part. 2. § 3.* quamque sane Hæmorrhoids levare posset, ut *Thef. IX. cap. 2.* habetur.

3. Hydrops oritur, quando Stagnans Plethora Cacochymiam induit; cujusmodi exempla cachecticæ & hydropicæ scæminæ nobis exhibent, post suppressam evacuationem Menstruam.

4. Maniam, Paralyfin, similesque morbos, atrabiliaria spissitudo generat, prout ad Encephalon, Nervorumque five origines, five decursus, accubuerit.

XVI.

Hi ergo homines, qui quopiam horum morborum, ratione Plethoræ, aut Cacochymiaë, laborassent, jam largo Hæmorhoïdum fluore ab iisdem morbis degunt immunes, in quantum scilicet hi morbi ab hac causa oriundi essent.

Equidem homines posse tamen in eisdem incidere morbos, vel inde manifestum fit, quod causæ sufficientes dentur, quæ in medio Catameniorum, Hæmorrhoidumve, fluxu, morbis acutis chronicisque producendis aptæ natæ sint.

Sane Hæmorrhoidum fluor nunquam impediet, quo minus homo in Pleuritidem incidat, quem cursu agitatum, rarefacto, eoque moto proinde cruore turgidum, copiosus Gelidæ refecerit haustus, aut quiescenti gelida afflaverit
aura,

aura. Prætereaque exempla quotidiana sunt caufarum, acutos quæ generent morbos, in Puerperis, in Virginibus, in Hæmorrhoidariis, ipso rite quanvis pergente fluxu. Quod si demum tunc fluxus sistatur, sistitur quidem ille a morbo, non vero ille subsistendo morbum creavit. Ecquis Practicorum pluries non viderit, quod aut fluxus tempore, aut eo brevi prægresso, morbos hujusmodi gignant motus, iracundia, vindicta, mœstitia, vina, venus?

XVII.

Collatis igitur, interque sese comparatis, Antiquissimorum Medicinæ parentum tum sententiis, tum observatis, adparet,

1. Hæmorrhoidas vetustiores, conservatæ eo usque sanitatis testes, nunquam inculpate auferri universas.

2. Hæ-

2. Hæmorrhoidas recentes & licere, & oportere, aliorum ducere, nisi earum conservationem Natura aperte clamat; ut v.g. esset observata prima vice Hæmorrhoids, quæ hominem illico a diuturniore mania sublevaret: cæterum propter periculum sive suppressi, sive retardati, sive imminuti, sive nimium aucti, hujus fluxus, hæmorrhoidas impediendas, & curandas esse.

3. Hinc sapientissimorum horum virorum sententiam neutiquam eandem esse cum ea Modernorum, qui audacter asseverent, hunc fluxum viris æque necessarium esse, quam foeminis menses.

4. Adeoque antiquos hos Patres non injunxisse Medicis ut quovis morbum, seu Plethora, seu Cacochymia genitum, hæmorrhoidum provocatione curare satagerent, sed iis tantummodo, quas
Natura

Natura indicasset, viis, hæmorrhoidales hæ fuerint, an aliæ quævis.

XVIII.

Nec aliter censuere celebres in arte Viri, per varias Medicinæ ætates. Quamvis enim omnes ærumnas a cohibitis hæmorrhoidibus pathetice recenseant, haud tamen eas ita necessarias credidere, ut natura easdem non producente, arte tamen excitandas esse docuerint, utque causam difficilium morborum harum tantummodo defectui tribuerint. Totum id, quod ex horum monumentis colligitur, unice eo tendit, ut demonstretur, sæpissime salutari molimine naturæ hunc fluxum excitari, periodiceque reverti; ejusque five retardatione five cessatione, quam aut ars medica, aut abusus sex rerum non naturalium effecisset, morbos gigni omnis generis, quam-

quamdiu causa, ob quam semel natæ hæ-
 morrhoides essent, perseveraret. Quo
 certe in argumento omnes totius orbis
 medicos secum consentientes habent.
 Videri hic possunt *Sennertus*, *Sorbait*, *Ri-
 verius*, *Wepferus*, *Juncken*, *Sanctorini*, &c.

Ex his omnibus *Sennertus* audiatur,
 Germanorum Medicorum, 150. abhinc
 annis, facile princeps, *Tomo IV. pag. 473.*
 „Hæmorrhoides autem, inquit, qua-
 „tenus tument, pertinent ad Morbos
 „magnitudinis præter naturam auctæ:
 „si vero sanguinem præter naturam fun-
 „dunt, pertinent, ut *Galenus* scribit
 „3. de sympt. caus. Cap. 6. ad sympto-
 „mata in genere Excretorum, toto ge-
 „nere præter naturam. Neque enim
 „omnium hominum est sanguinem his
 „venis effundere, sed quorundam . . .
 „Etenim quanquam, cum moderate
 C „fluunt,

„fluunt, utiles sunt, & a multis mor-
 „bis præservant; tamen humor, qui
 „ad excretionem naturam stimulat, na-
 „turali modo se non habet; neque san-
 „guis unquam, nisi in foeminis, secun-
 „dum naturam excernitur. Et *Etmul-*
lerus Tom. 2. p. 1. pag. 144. „Quo-
 „cumque modo accidunt hæmorrhoida-
 „lia pathemata, omnia sunt præter na-
 „turam, cum hæmorrhoidales affectus
 „*naturaliter* nemini contingant, adeoque
 „semper eorum affectus præsupponunt
 „statum præternaturalem & morbidum.
 „Hinc sicuti mulieribus *vitio mensium*
 „supervenire solent, &c.

XIX.

Quid, quod pravi successus abunde
 nos de quorundam Medicorum temeri-
 tate convincant, qua ad cogendum hunc
 fluxum naturam perpetuo laceffitant!

1. Namque male sæpius videmus eorum succedere conatus, dum otiante plane natura, illi non piceum illum, qui forsan tota morbi causa, sanguinem educunt, sed eum, qui ex iliacorum vaforum propaginibus floridior, vegetiorque, & quo homo miser maxime indiguisset, profluit. Unde efficitur ut ille longe debilior, mœstior, magisque atrabiliarius reddatur. Quippe ex *Thef. VI. & IX. Cap. 1.* patuit incertum 1. esse utram venam feriant Hirudines, 2. an non etiam vulnerent arteriam.

2. Summo ægrorum damno fit ut hypochondriaca Passio cum materie haud satis ab illa, quæ citra materiem fit, distinguatur. Qua distinctionis ignoratione Hypochondriaci sine materie coactis hæmorrhoidibus pessime multantur, ut

posthac ab aliis , qui rectius sapiunt , vix queant emendari.

3. Scatent Practicorum observata infortuniis, quæ oborta his, qui, Medico cogente, hæmorrhoidarii redditæ, deum hunc fluxum aut minus sufficientem, aut penitus habuerint suppressum.

4. Ut omnes nimix hæmorrhagiæ vitam labefactare , Hydropem creare, mortemque possunt, ita etiam Hæmorrhoides. Unde secundum *Galenum* celeberrimus Venetorum Anatomicus & Practicus *Sanctorini* , *Tract. de Hæmorrhoid.* „Si modum, ait, excedat, ita ut „nimia sit excretio, quot Morborum „funebres apparatus, quantum cruciatuum armamentarium!

5. Aliam calamitatum classẽ constituant Furores dicti hæmorrhoidum, Uvæ, Marisci, Rhagades, Ficus, Diabrosis,

brofis, Intestini Recti relaxatio, & prolapsus, Tenesmi ad urinas, Stranguriæ, Dyfuriæ, &c. a quibus omnibus dolores sæpe intolerabiles, aut demum inflammationes, suppurationes, gangrenæ, ani fistulæ, hydrops, &c. Unde laudatus mox *Sanctorini* addit „Hinc & „Hydropes, & Cachexiæ, & Tabes, „& Fistulæ, & Ulcera.

6. Tandem præconcepta opinio ubique hæmorrhoidas quærendi, id damni praxi intulit, ut vera causa dolorum in lumbis, in ano, in vesica urinaria, prætervideatur, hominesque, neglecta vera ærumnarum causa, frustra ad hæmorrhoidas torqueantur. Contigit videre in praxi sic dispositiones calculosas, sic Recti intestini inflammationes, relaxationesque esse neglectas, neglectu fere desperatas esse redditas.

XX.

Cum ergo secundum omnes artis Principes natura hunc fluxum in plurimis haud excitet ; cum secundum eosdem , universa sana Praxis prohibeat homines, Natura viam non monstrante, eidem assuefacere ; cum denique multa incommoda & calamitates ejus occasione contingant ; id apparet evidentissimum , quod Modernorum Praxis longe numerosiores morbos creet , multoque plures Mortalium reddat ægrotantes , quam ex consueto naturæ ordine ægrotare debuissent.

XXI.

Quare etiam secundum optimos Medicinæ Antistites , hæmorrhoidibus orturis, ortisque, crebro est reluctandum, quo dispareant demum. Quum enim aut Fæces duræ, aut Consuetudines pravæ,
aut

aut Recti prolapsus, Resve indigestiles, Equitatio, Graviditas, aut alia quæcumque occasionalis causa, hæmorrhoidum tumores, dolores, fluores, progenuerint, nec evacuatio hæc aliunde indicetur, strenue allaborandum est, ut evanescant.

XXII.

Adde, quod natæ dicto mox modo hæmorrhoides haud raro vehementer nocere queant, si obstructa & inflammata viscerum, partiumque ab aorta descendente ramos accipientium, missionem sanguinis potius ex adscendentibus e corde ramis sibi poscerent. Quæ fortassis ratio fuit, quæ magnum *Wepferum* permoverit, ut scriberet *Lib. de morb. Cap. pag. 416. obs. 104.* „Certe hæmorrhoidum apertio, utcumque ab Italis „summe extollatur, in praxi non illam

„opem fert, quam præstare multi pol-
„licentur ; quia sæpe alibi vena secta ,
„laudabilior successus consequitur.

C A P U T IV.

*De Origine Hæreseos circa Hæmor-
rhoidas natæ.*

§. I.

Quum stabilita hucusque Doctrina
per omnia notæ Medicinæ sæcu-
la , usque ad proxime præcedentis fi-
nem, receptissima fuerit ; quæ demum
tantæ in schola medica mutationis origo ?

Alterutrum necessario verum est :
aut corpora humana legibus fuere mu-
tata suis ; aut Medici , citra naturæ im-
mutationem, Doctrinam medicam, æter-
næ experientiæ innixam , turpiter mu-
taverint necesse est. Quum nunc cor-
pora

pora iisdem prorsus , quibus olim , legibus regantur, necessario sequitur damnosam in Medicina Hæresin obtinuisse.

II.

Clarissimus *Stablius*, Vir si quis alius in Chemicis versatissimus , speculationibus autem in Medicina supra modum deditus , mutatæ hac in parte Medicinæ , non experiundo , sed speculando , extitit faber ; quem mox schola ejus tota , in eaque Principes *Junker*, *Alberti*, &c. secuti sunt.

III.

Suspectum vel ideo dogma , quod Cl. *Stablius*, ut alibi passim , ita disertis, repetitisque sæpius verbis , in Epistola ad Cl. *Alberti* , Albertiniano de hæmorrhoidibus tractatui in quarto præfixo , palam fateatur, omnesque palam fatean-

tur *Stabliani* Novum plane, insolitum, inauditumque, dogma esse.

Equidem stat laus sua, honosque, novis in Medicina observatis, quæ ejusdem pomeria extendant, illustrent obscura, dubia firment: sed ea jure vituperes, quæ nedum experientia nata, sed eidem penitus adversa reperiuntur.

IV.

Quid ergo respondendum ad innumera experimenta, quibus clarissimus novitii dogmatis Author, schola ejus universa, ex eaque prodeuntes numerosissimi tum aliarum Regionum, tum præprimis Germaniæ Medici, hæmorrhoidalem suam doctrinam sartam tectam esse arbitrantur? Et inprimis quid de famosa illa *Colica hæmorrhoidali*, quam *Stabliani* imbuti principiis millies observent, curent.

rentque, interea dum alii, quibus haud licet adeo perspicacibus esse, eandem vix animadvertant?

V.

Resp. Est Colica quædam vere hæmorrhoidalis, a nisu sanguinis versus vasa hæmorrhoidalia, orta; qualem etiam aliquoties fœminæ ad ventura patiuntur catamenia. Quem igitur in modum fœminæ aptis ad menses provocandos auxiliis ab hac colica liberantur, ita & apta ad provocandas hæmorrhoidas remedia hanc dictam colicam tollunt. De hac re omnes hucusque consentiunt Practici.

Verum ideo quamcumque fœminarum colicam velle menstruam adpellare, eamque, ut talem curare, est sane fœminas pessumdare millenas.

VI.

Est igitur colica menstrua , suis internoscenda signis, causisque, nonnullis per annos ad quosque menses solemnis , plerisque rarior , multis ignota. At vero præter hanc colicam, mulieres frequenter colicam patiuntur a variis VI. non naturalibus rebus dictis , a spasmus , a temperie , a phlogosi , a materie rheumatica , quæ licet sui quæque genii sit , colicam tamen hæmorrhoidalem mentiri possit incautis.

VII.

Quemadmodum nunc Practici colicam in foeminis a longe aliis causis, quam a Menstruis , frequentissime oriundam & norunt, & curant ; a fortiore norunt frequenter eandem in viris, curantque, aliunde quam ab hæmorrhoidibus genitam ; quum longe rarior viris hæ-

mor-

morrhoids , quam fluxus menstruus fœminis.

VIII.

Quum proinde viri infinito rarius fluentes hæmorrhoidas habeant , quam fœminæ menses ; quum fœminæ colicos dolores , aliunde quam a mensibus natos , millies patiantur ; consequitur necessario id , ut qui centies & millies has hæmorrhoidales colicas sibi videre videantur , etiam centies & millies easdem ut tales , quales minime sint , salutent.

IX.

Quippe confundunt communes Morborum notities ; nam dum Colicæ Nephriticæ , Rheumaticæ , Arthriticæ , Pictonicæ , idque genus aliæ inchoantes , iis adhuc , quæ veram ejus naturam determinent , signis carent , audacter hæmor-

morrhoidalem, quam nunc vident, appellitant: signis vero eam rite determinantibus obortis, inepte prorsum concludunt, ideo hanc determinatam Colicæ speciem oboriri, quod Colica hæmorrhoidalis suum non fit fortita effectum: quem si fortita fuisset, hanc tunc occasionem nascendi alteri colicæ prærepturam fuisse.

Quare ad quasvis ejusmodi experientias, toties decantatas, cum laudato supra *Sanctorini* respondeo: „Nec „mihi experimentorum myriades pro „hujus (hæmorrhoidis) saluberrimo „usu reponant. Sit Experimentis fides! At sit cautum, alioquin difficile, Experimentorum judicium!

X.

Quid ergo statuendum de *Ileo hæmatitide*, *Hippocrati* descripta, *Libr. de internis*

ternis affect. pag. 557. edit. Foesianæ, quam veram Hæmorrhoidalem Colicam esse voluit cum suis Stablius?

Eodem hercle! modo, *Ileus hæmatitis* est *Colica Hæmorrhoidalis*, quam est *Inflammatiō Pleuræ*. Id utriusque Historiam inter sese conferenti liquido constat. Putrida dissolutio Sanguinis, cum fœtore oris, cum Gingivarum a dentibus abscessu, cum ulceribus crurum, cum narium Hæmorrhagia, sine ulla facta colici doloris mentione; ea sane putridi scorbuti historiam apte referret, nisi alacritas, magnaue ad ambulationes & exercitia promptitudo, contrarii quidpiam designarent.

Attamen si cum *Foesio*, & *Charterio*, in suis ad hunc textum notis, censeamus hic necessario & omissum esse, quia adparentia crurum alia post alia ulcera, quæ

quæ *Hippocrates* hic describit, promptitudinem ad exercitia prorsum tollunt, tunc habemus accuratam fatis *Scelotyrbæ* enarrationem. Videte *Comm. Ill. Præsid. ad §. 1148.* Quin & copiosus lactis, mellisque, usus, Radices Betæ, Folia Cucumeris agrestis, Sal &c. haud inepte videntur huic morbo curando ab *Hippocrate* adhibita; qui tamen adjecit morbum multa medicatione indigere, imo aliquando non curari, sed ad mortem usque perseverare.

Quo nunc jure morbum, sic *Hippocrati* descriptum, Colicam hæmorrhoidalem appellent? Utique *Hippocratis* textus nullum Symptoma Colicæ recenset; recenset vero Symptomatum feriem, quorum ne unicum quidem in Colica adest. Quod si curationem respicias, dat plura, quæ certe in Colica haud
conve-

convenient, & de follicitandis hæmorrhoidibus, quod rei totius præcipuum caput est, ne meminit quidem.

Ut merito concludam eos, qui præconceptas opiniones ineptis argumentis statuminare cogantur, suæ ad probandum egestatis manifesta indicia prodere.

XI.

Quid tamen judicandum de famosis experimentis *Lutetiæ Parisiorum* habitis, atque in *Thesi* anno 1750. ibidem propugnatis? quorum hoc primum: „No-
„vimus mulierem, ita Ascite laboran-
„tem, ut ad Paracentesin multoties ce-
„lebrandam coacta confugere, curare-
„tur ad tempus, non sanaretur: Ecce
„autem artem docente Natura, curam-
„que suscipiente, larga de repente adve-
„nit Hæmorrhoidum vacuatio, ægram-
„que liberavit ad annos. „ Historia

D

quippe

quippe hæc quoddam Hæmorrhoidum privilegium clare demonstrare videtur, quo privilegio ab ejusmodi se liberet morbis, in quibus secundum universas Medicinæ leges sanguinem profundere vetitum est.

XII.

Resp. Haud scribitur ab Autoribus utrum huic sceminæ hæmorrhoides quondam salutare affuissent, an vero vice tunc prima comparerent?

Si primum; dico, quandoquidem notante *Hippocrate, Aph. 6 - 12*. Hydrops a suppressis hæmorrhoidibus nasci potest, etiam fieri potuisse, ut fluxus hic restitutus Hydropis attulerit sanationem; idque in ejusmodi potissimum corpore, in quo post *Paracentesin*, sanitas adparuerit tam illibata, ut ad tempus curata diceretur.

XIII.

XIII.

Hinc iterum quæritur, quod in Historia deest, qua natus de causa Hydrops? An a suppressis Hæmorrhoidibus, aut Catameniis? An a Diathesi eò inclinante? Cacochymia? Cachexia? Obstructione?

Talis autem, cui a malis his ultimis causis natus, promotusque, fuerit Hydrops, non sustinet tot Paracenteses impune, neque dicitur post ultimam adhuc paracentesin ad tempus curata. Nam ut recte advertunt, exemplisque confirmant, *Acta Ph. M. N. C. Vol. 6. obs. 60. & Vol. 11. obs. 29.* fluxus hæmorrhoidum in Hydrope, ab his ultimis causis nato, mortem acceleravit. Ergo non hinc, sed a prima causa, nempe evacuatione Hæmorrhoidum aut Menstruorum suppressione, oriundus fuit fœminæ hujus Hydrops.

XIV.

Id si verum, omnes sensati medici, Paracentesi facta in tam bono corpore, mox in revocandas evacuationes animum advortissent, quo demum corrigerent morbi originem. Quod si, his prægressis, forte quis foret corporis in cavo aut relictus, aut de integro collectus liquor, integritate absorbentium vasorum, resorptus is fuisset, communibusque Corporis emunctoriis eliminatus.

XV.

At cura profecto hæc non solius fit privilegio Hæmorrhoidis. Idem quippe casus esse videtur, cujus meminit Hippocrates, *Libr. de Vi&et. Acut. text. 39.* de Hydropico agens: „Si, inquit, difficulter „spiraverit, fuitque æstiva anni tem- „pestas, & virium robur adsit, ex „brachio

„brachio sanguis mittendus est.„ In
 quæ verba sic commentatur *Galenus* :
 „Hic solus (Hydrops) cum incipit,
 „eget interdum sanguinis detractiōe,
 „quum scilicet ex retentione vel Hæ-
 „morrhoidum, vel muliebrium Men-
 „struorum, vel ex aliqua, quæ ita
 „plethorica sit, causa, inceperit.

Est ergo Hydrops, sunt Corpora
 Hydropica, in quibus V.S. conducatur,
 auferendo veram, Hydropem quæ ge-
 nuerat, causam. Ergo & reditus cu-
 juscumque suppressæ evacuationis, Hy-
 dropem producentis, siue ea hæmor-
 rhagia narium fuerit, siue hæmorrhoids,
 siue catamenia, corpus tale ab hydrope
 curare valeret.

XVI.

Hucusque respondi, vetustiores ipsi
 hæmorrhoidas fuisse supponens, a §. XII.

ad XV. Sed quid si totius vitæ prima modo vice prodierint? Tunc signarunt vires in hoc corpore tantas superfuisse, ut Sanguinis evacuationem innocue tulerint; signarunt bonitate corporis vasa, post ultimam Paracentesin tam robusta, humoresque tam compactos fuisse, ut regenerandi Hydropis causa defuerit, ac Sanguinis demum fuerit promotus fluxus: Hincque ipsas has hæmorrhoidas, non curæ causam, sed potius ejusdem effectum, extitisse.

XVII.

Altera *Parisiensis* historia scēminam sistit ann. 39. quæ Asthmate, Hepatitide, Nephritide, Colica uno tempore intestinali, alio hysterica, laboravisset; simulque & a retropressa Scabie, & hereditaria Arthritide, admodum male haberet. Perhibetur venam secta toties,

ut

ut Radius, Carpus, Pes, Cicatricibus
fœdati numerosis, nullam ultra admit-
terent Venæ sectionem. Hanc fœminam
Autorum Theseos alter infarctis Ab-
dominis vasis laborantem vidit, pulsus
habentem compressos, tumidasque con-
querentem hæmorrhoidas. Quam pro-
inde ob causam Hirudines admovit.
Hæmorrhoidibus autem egregie fluidis,
crebroque conspicuis, integram fanita-
tem fœminæ restitutam vidit. Nonne
solæ Hæmorrhoides hic ad miraculum
curarunt tot, tantorumque, vitia vi-
scerum; quæ hæreditaria arthritide,
repressaque scabie genita, obstructione
& inflammatione confirmata, reliquam
artis opem conclamata declaraverant?

XVIII.

Indicat tota Historia Fœminam
hanc nondum ex inflammationibus sup-

puratam, nondum ex obstructionibus scirrhusam, effectam esse; adeoque a frequentiore V.S. aliquantillam tulisse opem; tum quia Plethorica fuisse adparet, tum quia Gallorum corpora frequenti M.S. a teneris assueta, ejus repetitionem crebrius poscunt: at vero, quod maxime notandum, systema venæ portarum, quod tam variis pathematibus singularem sui depletionem toties indicasset, demum aptam pandisse sibi viam, qua magnam morborum causam eliminaret. Ut proinde Historia hæc, æque parum quam præcedens, Hæmorrhoidum miracula canat.

XIX.

Tertia in Scenam prodit Virgo hæmorrhoidibus curata, post quam aliquot ab illinc annis, retardato fluxu menstruo, diris esset abdominis cruciata doloribus:

loribus : ad quos sedandos innumeræ quidem V.S. fomenta, balnea, paregorica, aquæ tam martiales quam sulphuræ, at penitus incassum, adhibita essent. Cum autor intelligeret „a spisso, „& visceribus abdominalibus hærente „Sanguine, universam Symptomatum „cohortem, ut plurimum, originem ducere „animadvertit simul externarum hæmorrhoidum, earumque quidem turgentium, adesse congeriem, quibus sua sit Hirudines adplicandas. Verum anni spatio Puella huic consilio reluctata (mali admodum tolerabilis argumento) eidem tandem paruit, & quinquaginta circiter variis temporibus hirudines passa, convaluit.

XX.

Ut præcedentes, ita & præsens historia, quanvis fronte prima rerum mi-

rabilitate veluti percellit, nec miri, nec extraordinarii, quidquam continet. Imo attente legenti abunde patet, & causam, & Symptomata morbi, & ipsas Hæmorrhoidas cœcas, id innuisse, quod in Systemate Venæ portarum fons latitaret malorum, adeoque fui expulsionem per Hæmorrhoidas manifesto indicasse.

CAPUT V.

*Quasdam practicas quæstiones
continens.*

§. I.

An homini, hæmorrhoidas ex Plethora quondam passo, jamque, iisdem aliquandiu non fluentibus, ægrotanti, cura debeat præcipua esse restituendi easdem?

Ex doctrina antea data, pendet responsio ab examine quæstionis, ejusque distinctione. Vel enim homo plethoricus

cus esse perstitit, vel non perstitit: Si Plethoricus existens, nunc ægrotat, jam vel naturam per cœcas hæmorrhoidas, viam hanc referare aperte molientem, percipit, vel minime percipit. Si percipit, convenit indicatum Naturæ sequi, & provocare hunc fluxum; si non percipit, defectum hæmorrhoidum doctrina *Hippocratis* & *Galen*i instructus, V.S. supplere debeo.

Requisitam autem depletionem adeptus, autor illi ero, ut victu moderatiore, ac debitis exercitiis id efficiat, ut Plethoricus ultra non fiat. At vero si ne plethoricus quidem ultra est, cessat plane ratio de hæmorrhoidibus cogitandi: cessat consideratio Moliminum, quæ Natura olim hac via fecerit. Morbus est mihi nunc, non ex anamnesi hæmorrhoidum, sed ex symptomatibus præsentibus, curanda. II.

II.

Quando Melancholici, Hypochondriaci, Atrabiliarii, olim ab atra bile ægrotantes, fluentibus postliminio hæmorrhoidibus convalescerint, jamque iisdem cessantibus, ægrotent; an non illico reseranda hæmorrhoids?

A bona quæstionis distinctione apta pendet responsio: si morbus est plane idem qui olim, ita ut, quæ nunc præsentia sint symptomata, a spisso Venæ portarum sanguine nasci observentur, utique omnem navare operam oportet ad revocandum hunc fluxum. Sin autem idem homo, seu Naturæ, seu Artis ope, ab illa abdominali sarcina immunis vixerit, hæmorrhoidibus quantumvis carens; ipseque præsens morbus nihil habeat cum atra bile commune; necesse est curare eundem, non secundum antiqui, quo dudum caruerit, morbi

bi regulas, sed juxta præsentis ægritudinis medicandæ leges. Haud enim potiore jure huic restituerem hæmorrhoidas, quam quo ægro, quem quondam sudor a morte præservasset, nunc in morbo, a priore abfimili, sudatoria medela curare vellem; quippe quod olim salutare, nunc noxios posset provocare sudores.

III.

Quid si homo antiquitus cum hæmorrhoidibus sanus, jam sine iisdem prima vice vitæ Melancholicus fiat? nonne ipsi mox illæ revocandæ? Urgere quippe hæc indicatio videtur, cum ab omni ævo, hos usque in dies, toties deprehensæ sint huic morbo salutare.

Quid hic affirmem, negemve, non habeo, nisi primo noverim qualenam sit istud Melancholiæ genus, quo nunc
prima

prima vice laboret? Sitne spisso atrabiliario sanguine, an vero mera mobilitate solidorum, tenuitateque humorum, oriundum?

Si ab ultima causa; Medicus cogendo hæmorrhoidalem fluxum insigniter peccat. Primo quidem quod cuncta ejus molimina delicatiores hosce nervos vehementer exagitent, morbique ideo tum symptomata, tum ipsam exacerbent causam. Secundo autem, quia hisce ægris, nisi alii urgentiores morbi id expresse jubeant, nihil est evacuantibus perniciosius. Quantumvis enim nonnulli inde videantur principio levare, observantur tamen in pejus postea ruere: cum solidorum inertia, ac fluidorum tenuitas, immane quantum! inde augeantur.

Sin

Sin vero a causa prima ; præprimis inquiram utrum illa , quam præsentem morbi causam detego , spissa scilicet ac lenta humorum Diathesis, systema venæ portarum peculiari modo obfideat , an vero per universam humorum dispersa sit massam ?

Si itaque massam totam infecerit, evacuantibus ex sua natura minus eget, quam attenuantibus, atque immutantibus, ab Arte peculiariter ad id destinatis.

Quia tamen etiam cacochymica Plenitudo sui nonnunquam evacuationem postulat, qua nimirum spatium bonis five alimentis, five medicamentis, concedatur, missio Sanguinis quocumque demum ex vase fiat, ex æquo proderit. Si ex æquo proderit, quocumque fluat de vase, eo potius loco eandem institutam,

tuam, qui & commodissimus fit, & paratissimus, & nullis posthac incommodis obnoxius: neutiquam proinde (*vid. Cap. 3. Thes. XII. XIX.*) ex hæmorrhoidalibus.

Sed deprehendat nunc Medicus systema venæ portarum atra spissitudine infarciri, quid tum?

Reperiet idem ille Medicus naturam hæmorrhoidas tumore, pruritu, dolore, indicantem, vel nihil horum. Si nihil omnino, dubiam hoc provocato fluxu curationem ægro proponat; eo quod, si a remediis internis, si ab emollientibus, stimulantibus topicis, imo si ab ipsis hirudinibus, contigerit, ut vena hæmorrhoidalis, Mesentericæ propago, dehiscat, juvamen ingens inde capturus sit; si vero hypogastricarum furculus, sperato sit frustrandus effectus.

(*vide*

(*vide Thes. omnes 1. cap.*) hancque observationem vide confirmantem *Ludovicum Mercatum Tom. 3. Lib. 3. cap. 17.*

Unde ipsissima causa intelligitur, cur his ægris toties laudatæ hæmorrhoides, non opitulentur? Et cur iidem homines uno tempore inde insigniter levantur, alio vero tempore nedum levantur sed ægrius habeant? nam jacturam sanguinis non melancholici, sed fluidoris, impune non ferunt.

Alia autem res erit si natura viam monstret, venasque inflaverit hæmorrhoidales. Spes utique multo certior ægro datur fore, ut, Arte naturæ conamini obsecundante, ingens morbi levamen percipiatur.

IV.

Si homo olim vel acuto, vel chronico in morbo, crisin per hæmorrhoidas habuerit, jam

E

vero

vero denuo acute chroniceve laboret ; an nunc iterum est ad illas disponendus ?

Cum quo vergit natura eo ducenda fit , si per loca convenientia , oportet eam & hic sequatur Medicus , si ipsa per se molimina edat , veluti denuo hominem hoc fluxu judicatura. Natura autem plane otiante, Medicus sane haud meliore cum jure hæmorrhoidas promoveri fataget , quam si quascumque evacuationes criticas , olim prægressas , in cunctis , quæ postliminio orirentur , morbis , resuscitare , repetereque , anniteretur. Si igitur stulte ac ridicule ageret , qui præsentem morbum vellet promotis curare sudoribus , eo quod hi olim judicassent eundem ; aut eum sanare purgantibus , quem Alvus olim judicasset ; ita contra artis præcepta is ageret , qui , propter crisin hæmorrhoidalem

lem

lem quondam prægressam , hæmorrhoidibus ægritudinem tentaret fugare præsentem. .

V.

An hæmorrhoides ortæ quondam occasione Alvi segnioris, Dysenteriae, Equitationis, Graviditatis, Mendicamentorum, Morborumque vaginae, intestini, vesicae, aliquid in posterum pro tuenda valetudine, aut pro curando morbo, Medico indicent?

Ut apte respondeatur, erunt omnes hi homines tres dividendi in classes.

Primo, habuere horum multi explicatarum occasionum una hæmorrhoidas, eaque evanida, nullum harum aut fluxum, aut tumorem, experti sunt. In his nulla ratio est hæmorrhoidas revocandi, quia nec unquam antea, neque postea, eas indicaverat natura. Ex *Thesi* igitur XIX. cap. III. is peccat in vera ar-

tis præcepta , qui citra aliam indicationem hæmorrhoidas provocet.

Secunda classis eorum est , qui ex una dictarum occasionum hæmorrhoidas passi , easdem tumidas deinceps , dolentesque , experiuntur. His itidem , cum natura illas indicaverit nunquam , non erunt ullatenus revocandæ , (vide *Thef. XII. & XIX. cap. 3.*) sed potius dolores ac tumores aptis auferendi auxiliis. Et si ipsis est detrahendus cruor , is eo ex loco ducendus , quem ejus , quo nunc laborant , morbi ratio eligendum suadet.

Tertia classis eos continet , qui aut Plethorici , aut Atrabiliarii , ex occasionali quidem causa hunc fluorem olim adepti sint , sed tamen posthac , ablata , quæ illum produxerat , causa , crebrius repetentem , cum euphoria , perceperint. His utique sana praxis jubet hunc fluxum

fluxum conservare, segniorem animare, revocare cessantem. Secus qui fecerint, suisque tum venæ sectionibus, tum medicamentis, plethoram aut cachochymiam solvere, debellareque se posse arbitrentur, scioli sunt, naturæque non ministri, sed adversarii; ut evidentissime demonstravit Ill. *Præses in Comm. ad S. 741. & 779.*

VI.

Quid si feminae gravidae, aut lactanti, hæmorrhoids fluat?

Evacuationes menstruas, ut gravidae, lactantesque, passim non habent, utque easdem, si habeant, illæ cum metu abortus, hæ cum lactis imminutione, aut jactura, patiuntur; ita haud infrequenter utrisque, citra ullum aut sanitatis, aut functionis detrimentum, hæ evacuationes contingunt. Nulla pro-

inde hic regula generalis. Prudens Medicus, omnem occasionem, quæ menses provocare possit, demens, menses utrisque est permissurus, dum omnia signa eorum necessitatem, adeoque præstantiam, evincunt; prohibiturus, si contra. Ipsissima hæc regula, quid in harum hæmorrhoidibus agendum sit, definit. Optimos practicos evolventi, veritas horum comprobabitur.

VII.

An hæmorrhoides non perniciosæ, quæ cum Catameniis alternent; ita ut altero 14. die menses, altero hæmorrhoides, fluant? Exemplum Sennertus habet Tom. IV. pag. 473. idem plures videre Practici, vel & has una cum illis.

Ut non impedimus catamenia, quæ quovis 14. die redeunt; ut etiam non prohibemus eadem, si omni quidem
menfe

menſe exacto, aſt duplo copioſiora, redeunt, dum junctam ſibi habeant illibatam conſtantemque ſanitatē ; ut denique aut nimium, aut frequentiorē, quam valetudinis ratio permittit, menſtruum fluorem, prudenti opera imminuimus, ducereque ad juſtum moderamen annitimur: ita ſecundum eaſdem regulas de alternante, aut ſimul contingente, cum catameniis fluore menſtruo, judicaremus. Nec aliter *Sennertus* rem conſideraſſe videtur.

VIII.

Quid faciendum ſi fœminæ juvenculæ menſtrui loco flueret hæmorrhoids ? Aut Menſtruis ætate debita pro more ceſſantibus hæmorrhoides ſuccederent ?

Fluor hæmorrhoidalis loco menſtrui in ejusmodi fœmina juniore, ſi maritata eſſet, præjudicium fœcunditati inferre poſſet. Quamvis enim proliferas matres

noscamus , quibus nulli unquam menses , nulla fere unquam fluxerint lochia ; quia tamen foeminae magis secundum naturam est menses , quam haemorrhoidas habere , & exempla sine mensibus fecundarum rarissima sunt , si nunc haec sterilis , & spem tamen perennandae prosapiae in se fere unica collocatam haberet , theoretice hic concluderemus siccandam haemorrhoidem esse , utrumque referandum : sed practice hoc opus , hic labor foret. Quaecumque enim Emmenagoga & Aristolochica in arte vocantur , aequae haemorrhoidalem pellunt , quam uterinum cruorem. Adplicati , utero ad Catamenia cienda cujuscunque generis vapores , crurumque adhibita balnea , haemorrhoidas aequae provocant : missus denique vel ex pede , vel ex brachio , sanguis , ex aequo utrisque

que prodest aut nocet. Attamen tentari posset, num secta brachii vena, adstringentibusque ad hæmorrhoidas admotis, fisti demum hunc fluxum contingeret, ac deinceps cura in uterum versa menses provocaret.

Et forte usui esse exemplum posset, quod invenitur in *Essays and. observ. phys. and. liter. tom. 2. pag. 403. &c.* de menstruis, medio in fluore a frigore suppressis, quæ demum revocabantur, quando, post Balneum vaporis, decem diebus adhibitum, postque purgans aloëticum, Arteria cruralis idonea ligatura comprimebatur, pudendis interim aquæ tepidæ vaporis expositis.

2. Mensibus autem debita ætate jam cessantibus, si hæmorrhoids succedat, necessitatem hæc indicat evacuationis, si ve plethoræ universæ, si ve saltem ute-

rinæ, & ultra nihil. Nam si v. g. cessante menstruo hæmorrhagias narium natura produceret, indicaret necessitatem Phlebotomiæ faciendæ, iterandæque; haud narium hæmorrhagiæ promotionem. Est enim hæmorrhagia hæc, si criticas exceperis, infidum vel ideo auxilium, quod sæpe aut parcius, aut copiosius, profundat sanguinem: quapropter Practici tunc solent venam tundere, ut tutius omne superfluum tollant. Cum nunc hæmorrhoides idem habeant, pejorque periculum, quam narium hæmorrhagia, omnis ratio militat pro auferenda hac scaturigine, & aliis viis natura sublevanda.

Est porro responsio utraque hæc, ad duplicem quæstionem data, ita intelligenda, ut si utrisque his scæminis adesset Atra bilis in systemate abdominali

nali collecta , hæmorrhoidalem fluxum utrisque fovere, ex *Thef. V. cap. V.* necessario deberem, si non ad fœcunditatem in priore , sed ad salutem ambarum medicina peteretur.

Urgebit fortassis quisquam hæmorrhoidis præ aliis evacuationibus , in defectu mensium, præstantiam, ex *text. 522. Coacarum* , ubi *Hippocrates* „salutare est, „inquit, muliebria non cohiberi: nam „inde veniunt Epilepsiæ , quibusdam „etiam longa profluvia ventris, ut arbitror: nonnullis etiam hæmorrhoides”. Imo ipse *Duretus* videtur hic hæmorrhoidas ex hoc capite summis extollere laudibus.

Resp. I. Ex toto contextu sententiæ *Coacæ* videri hæmorrhoidas potius in hoc casu vituperandas quam laudandas esse ; quia Auctor ideo malum esse

docet

docet catamenia cohiberi, quod ex eo Epilepsiæ, Diarrhææ, & Hæmorrhoides, nascantur. Ergo hæ sunt inter prava cohibiti menstrui effectus recensendæ. In *Batavis* puerperis observare aliquoties contigit diarrhæam pro lochiis: perniciofa hæc in genere credita, tamen plures in vita servat, si vires bene conservantur. Est revulsio hæc materiæ ab utero, inque intestina derivatio, bona respectu interitus alioqui ex suppressione oriundi; at vero ideo hanc puerperarum diarrhæam non laudamus, ut salubrem evacuationem, sed consideramus ut minus malum, quo quidem mors sæpius præcaveatur, sed nonnunquam tamen acceleretur.

Huc referri potest textus *coac.* 333. quem *cap.* 3. *n.* 6. jam recensui: quo patet hæmorrhagias quandoque supprimi,
&

& Diarrhæam , Dysenteriamve oriri ,
imo hanc nonnunquam iterum excipi ab
hæmorrhagia.

Hinc cum *Hippocrate* pronuntiamus
malum esse cohiberi muliebria (vel etiam
lochïa) quia inde Epilepsiæ, longæ diar-
rhææ, & hæmorrhoides.

Verum concedamus in hoc textu lau-
dari hæmorrhoidas , ut suppressorum
mensium defectui , ac periculo subve-
nientes , an solarum harum id privile-
gium est? Minime.

Hinc 2. dico *Hippocratem* in mensium
defectu laudare omnem quacumque de-
mum via factam vacuationem. *Aph. 5-33.*
diserte ait „ Mulieri menstruis deficien-
„ bus e naribus sanguinem fluere , bo-
„ num”. quomodo bonum? quia majus
malum præcavet; sed in se malum sem-
per , quia contra naturæ ordinem. An

nunc

nunc hinc concludam præstantiam hæ-
morrhagiæ narium, præ omnibus aliis?
Male concluderem; sed cum eodem sal-
tem jure, quo alii in hoc casu præroga-
tivas hæmorrhoidas faciunt.

Recte igitur in hunc Aphorismum
Galenus „cum multa sint loca, inquit,
„per quæ vacuari queat, aliis quidem
„omnibus sua quædam major, minor-
„que, inest læsio, sola vero per nares
„evacuatio innoxia, quam nunc laudat
„*Hippocrates*. Non tamen si qua alia com-
„periatur citra noxam evacuatio, pro-
„pterea falsus est Aphorismus. Non
„enim quod sola per nares vacuatio de-
„ficientibus bona sit, edixit, sed ipsam
„simpliciter commendavit, non addito,
„quod sola sit. Quod si quis eam, quæ
„per sedem sit, vacationem ita affec-
„tis mulieribus utilem esse proferat, non
„Apho-

„Aphorismo reluctatur. Nonnunquam
 „enim *Hippocrates* unico velut exempli
 „gratia proposito, de similibus omnibus
 „pronuntiare videtur.

Ex omnibus his liquet suppressis catameniiis dari loca periculosa, ex quibus suppressus profluat sanguis; ut v. g. pulmo est: dari alia loca innoxia, ut sunt nares, hæmorrhoides, &c. quo eodem modo hic innocuas pronuntiaremus venæ sectiones.

Quare laudandus optimus *Duretus*, dum, postquam in explicando textu mox laudato *Coacarum* forte quid plus, quam par erat, hæmorrhoidibus videretur tribuisse, sic demum concludit: „Estque
 „hæc Dianoea Magistri, ut doceat menstruales, quibus menstrua non respondent, non aliter vindicari posse ab illis symptomatis, atque periculis, quæ
 infert

„infert eorum suppressio, quam per hæ-
 „morrhagiam, varices, & hæmor-
 „rhoidas: quanvis illa perfugia mulie-
 „ribus non sint naturaliter instituta, nec
 „consueta, ob eamque causam suspecta.

IX.

*Si homo nunc ægrotans, qui vel nunquam
 est expertus hunc fluxum, vel easdem sive ca-
 su sive opera naturæ, olim quidem, sed mul-
 tis ab annis neutiquam, passus est; si, in-
 quam ille, in præsentī morbo suo, Medico
 renunciēt se jam tumorem, pruritum, tene-
 smum, materiæ albescentis tenacisque perci-
 pere fluorem: an hinc Medicus redditur cer-
 tior de conatu naturæ per hanc viam indicato,
 eique obsecundare debet?*

Cum debita distinctione respondeo
 I. examinandum esse an morbus, qui
 nunc adest, revera talis sit, quem hoc
 vacationis genus aptius, certiusque,
 fanet,

fanet, quam quodvis aliud; ut v. g. est vena portarum atra bile infarcta.

2. Si acutus sit præfens morbus, expendo mecum, an tempus sit aptum, quo evacuatio hæc profit; maxime si illam debeam ut criticam considerare? Novi enim quod, si die non bono, natura videretur aut alvo, aut sudore, aut alia quacumque via, crisin moliri, eam adjuvare haud liceret.

3. Novi quoties id contigerit, ut inchoans Recti intestini prolapsus speciem hæmorrhoidis, intra compressam ani sphincterem eminens, præ se ferat: scio quoties uvæ, marisci, condylomata, cristæ, fungi, & id genus alia, nasci incipiant, quæ hæmorrhoidas mentiantur incautis: cognosco demum horum accretorum corporum pondere, irritatione; quin & relaxati, complicatique

stini , rugis ; materiem albam ac tenacem , quæ cum futuro hæmorrhoidum fluore nihil commune habeat , exprimi ac profundi.

Ergo examino naturam morbi, morbi tempus , coctionis signa , & ipsum præprimis locum affectum. His omnibus rite cognitis regulas practicas exacte adplico, justaque earundem adplicatione facta , annuo , abnuo.

X.

An infantes soleant Hæmorrhoidibus laborare? Ita nobis Vetulæ Custodes jurant, matresque matronæ: factò vero accuratiore examine constat, tenello in corpusculo finem Recti laxari sæpius, ejusque relaxati plicam referre tumorem, quem falso hæmorrhoida adpellitent: vel etiam tumorem hunc & pressum, & ani stricture veluti suffocatum,

catum , speciem gerere corpusculi profunde rubri , aut lividi ; quod hæmorrhoidis appellatione perperam insigniatur. Inexperta manu data infantibus enemata ; pessimus , isque frequens tamen , mos , suppositoriis , ex calidioris femine saccharo involuto , eosdem assiduo torquendi ; ani tumores , excoriationes , imo sanguinis fluxum excitare quidem possunt , at vero ideo hæmorrhoides aut non sunt , aut si sint , ut per infortunium natæ , curandæ sunt. Posse autem contingere , ut infanti fluxus hæmorrhoidalis , sponte natura , nascatur , inficias haud ivero , quemadmodum *Et-muller Tom. 2. part. 1. pag. 143.* in pueris hæmorrhoidas observatas esse , non sua , sed *N. C. ann. 4. pag. 299.* autoritate refert ; haud , inquam , id nego , modo mihi concedatur haud minus id in natura

monstrum esse , quam si recens natæ puellæ menses fluant , cujus rei quoque exempla enarrantur.

Sane *Hippocrates* in *Coacis* jam dixerat hæmorrhoidas ante pubertatem non observari , neque in *Aphorismis* eas inter pueriles morbos unquam recensuerat : unde egregie *Duretus* pag. 417. in *Coac.*
 „ Quia in pueris, inquit, nulla est caco-
 „ chymia melancholica, per hæmorrhoi-
 „ das expurganda, nec ulla Plethora ve-
 „ narum, quæ adjacent lumbis, per hæ-
 „ morrhoidas evacuanda : Quæ duæ
 „ omnino sunt causæ cur hæmorrhoides
 „ non sint in pueris ; quoniam aliunde
 „ cieri non possunt: nec vero pueriles
 „ morbi ejusmodi sunt , ut ἀπόσασιν eo
 „ moveant.

Equidem haud diffiteor infantili in corpore V. S. nonnunquam requiri , &
 in

in acutis eorum morbis , in dentitione difficili , &c. summo cum emolumento subinde fieri ; verum hic humorum potius dicas rarefactionem ab acrimonia adesse , quam nimiam cruoris copiam : neque naturales evacuationes sanguinis ante manifesta quædam pubertatis indicia expectamus : imo si contingat , ut forte humores seu copia , seu rarefactione nimii , intra arctiora vasorum spatia paulo ante pubertatem vix contineri queant , consuetissima iis fit hæmorrhagia narium , & nullatenus hæmorrhoids. Unde necessario consequitur id , ut licet de profapia genitus sit infans , cui ab ævo immemorabili hæmorrhoids familiaris , tamen tempus pubertatis requiratur , antequam vere adpareat.

XI.

Cur hæmorrhoides aliis , quam aliis nationibus frequentiores ?

1. A natura spiffioris sanguinis, quem calidior Atmosphæra , fluidum vitalis liquidi continuo dissipans, generare solet.

2. Ab incrassante Diæta. Lege enim hydrostatica & hygraulica , ita nostris cum humoribus est comparatum, ut partes solidiores , subtilioresque , sursum ; crassiores vero , fungosiores , ramosiores , ferantur deorsum. Quam ob causam crassorum humorum fit major versus infernas corporis plagas determinatio, accumulatio.

3. Sed est tertia ratio , fere reliquis omnibus prævalens, prava nimirum medentium consuetudo , qua quinquagesies fortasse , & ultra , hunc fluxum promovere satagant , ubi vix semel eas natura indicavisset. Vide prænob. & Doctiff. *Hentschel* Thes. de Hæmorrhoid. n. XII.

XII.

An igitur dolor , ac tensio , pulsatioque , in lumbis , dorso , collo , non indicat naturæ ad hæmorrhoidas nisum ? Nonne ipse dixit Hipp. Coac. 307. τὰ ἐν ὀσφύϊ ἀλγήματα , αἰμορροϊκά ? Nonne Coac. 312. dixit Ἐν ὀσφύϊ ἐπωδύνῳ καρδιαλγικὰ προσελθόντα σημεῖα αἰμορροώδεα , ἢ καὶ προγεγεννημένα ? Et Prorrh. I. text. 130. Ὀσφύϊ ἐπωδύνῳ καρδιαλγικὰ προσιόντα σημεῖα αἰμορραγώδεα ὄναι δὲ καὶ προγεγεννημενον σημεῖον.

I. Si quis omnes numerosos textus *Coacarum* ordine legat, is videbit hos dolores , tensiones , posterioris corporis , nunc hæmorrhoidas designare , nunc menses , nunc alvi profluvia , nunc deliria , nunc convulsiones , & sic porro. Adeo ut hæmorrhoidas hinc nemo jure concludat , nisi peculiariorum earum signa simul adsint.

2. Plurimi chronici morbi , Nephritides , Arthritides , Rheumatismi , has partes corporis posticas centies dolore ac tensione afficiunt , sine ulla indicata hæmorrhoides.

3. *Hæmorrhoidum* , *Hæmorrhoidicorum* , *Hæmorrhoidum* , appellatio tam raro evacuationem sanguinis per ani venas significat , ut unus interpretum vulgari significatione hodierna hæmorrhoidas intelligat , alius quamcunque sanguinis evacuationem ab *Hippocrate* designatam putet. Et quod magis mirere , horum singuli adeo in interpretando Autore suo sunt incerti , atque inconstantes , ut nunc idem verbum in generali significatione uno in loco , in alio potius ad hæmorrhoidas peculiariter , referant : idque ita , ut ex contextu toto rationem ignores , cur hic potius generali , quam peculiari

culiari significatione , id interpretentur. Convincetur hujus , quod dico , qui *Text. Coac.* 307. 312. 333. græce legens , interpretationem quæfiverit apud *Duretum* , *Foesium* , *Charterium* &c. Idem verum est de textu *prorrhbet.* ubi *Foesius* hæmorrhoidas , *Charterius* eruptionem quavis sanguinis intelligit , licet *Galenus* hunc textum magis de hæmorrhoidibus exposuerit. *Prosper Marianus text.* 312. explicans , ita omnem omnino hæmorrhagiam intelligit , ut hæmorrhoidum ne meminerit quidem. *Hollerius* & *Jacotius* , quavis utrique etiam præter alias evacuationes de hæmorrhoidibus hic agi censeant , tamen textum hunc ex græco vertentes , *sanguinis fluxionem* in genere posuerunt.

